

Sygn. akt V P 249/19 Pm

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2021 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Wiesław Jakubiec

Protokolant : osobiście

po rozpoznaniu 12 listopada 2021 roku w Rybniku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Spółki (...) S.A. w B.

przeciwko B. W.

o uchylenie renty wyrównawczej

1. uchyła z dniem 1 października 2016 roku obowiązek wypłaty przez powódkę Spółkę (...) SA w B. na rzecz pozwanej B. W. renty wyrównawczej, tj. w kwotach po 1 018 zł brutto (jeden tysiąc osiemnaście złotych 00/100) zasądzonej w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 29 maja 2003 roku w sprawie sygn. akt V P 332/03 oraz podwyższonej w § 4 ugody pozasądowej z dnia 23 czerwca 2015 roku;
2. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 4 193 zł (cztery tysiące sto dziewięćdziesiąt trzy złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.
3. przyznaje od Skarbu Państwa -Sądu Rejonowego w Rybniku na rzecz radcy prawnego G. A. kwotę 1 476 zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) w tym VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Sygn. akt V P 249/19

UZASADNIENIE

Powódka Spółka (...) S.A. w B. wniosła przeciwko pozwanej B. W. pozew o uchylenie w całości(tj. w kwotach po 1018 zł miesięczne) obowiązku wypłaty przez powódkę na rzecz pozwanej renty wyrównawczej zasądzonej w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 29 maja 2003 roku sygn. akt V P 332/03 w kwocie 770,50 zł miesięczne i podwyższonej w § 4 ugody pozasądowej z dnia 23 czerwca 2015r. zawartej w R. pomiędzy powódką a pozwaną w zakresie wypłaty bieżącej renty wyrównawczej poczynając od dnia 1 października 2016 rok. W uzasadnieniu wskazała, że po przeliczeniu przez służby płacowe poprzednika prawnego powódki wysokości hipotetycznej emerytury zmarłego męża pozwanej i rzeczywistej wysokości renty rodzinnej otrzymywanej przez pozwaną stwierdzono, że faktycznie otrzymywany przez pozwaną dochód – renta z ZUS brutto przewyższa dochód potencjalny (50% potencjalnej emerytury brutto należnej wdowie po zmarłym mężu).

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zwrot kosztów procesu. W uzasadnieniu podniosła, że powództwo jest oczywiście bezzasadne powołując się przy tym na klauzulę wykonalności nadaną orzeczeniu stanowiącym podstawę przyznanej renty.

W piśmie z 12 grudnia 2019 roku ustanowiony dla powódki pełnomocnik powódki wskazał, że podtrzymuje wszystkie twierdzenia pozwanej i zgłaszane przez nią wnioski. Nadto, zaznaczył, że całkowicie bezpodstawne jest żądanie ustalenia wysokości renty wyrównawczej jako 50% potencjalnego świadczenia brutto po zmarłym mężu. Pełnomocnik podkreślił, że przyjęcie takiej koncepcji nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa i dlatego winno zostać pominięte przez Sąd przy rozstrzygnięciu niniejszego sporu. Pełnomocnik dodał, że gdyby nie zgon męża pozwanej to otrzymywałby on 100% świadczenia, a pozwana nabyłaby odrębne uprawnienie do wypracowanego przez siebie świadczenia – emerytury z FUS.

Sąd ustalił co następuje:

Od 10 sierpnia 1979 roku J. W. (1) (zmarły mąż pozwanej) był zatrudniony w KWK (...). J. W. (2) zajmował stanowiska kolejno: robotnik górniczy pod ziemią, młodszy górnik pod ziemią, a w okresie od 2 kwietnia 1982 roku do 14 stycznia 1997 roku wykonywał obowiązki pracownicze jako górnik pod ziemią. W związku utratą zdolności do pracy związanej ze stwierdzoną chorobą zawodową (uszkodzenie słuchu), J. W. (2) pobierał aż do śmierci (tj. do 23 czerwca 1998 roku) rentę inwalidzką z ZUS. Nadto, otrzymywał on rentę wyrównawczą. J. W. (2) zmarł z powodu raka płuc.

W wyroku z dnia 29 maja 2003 roku, sygn. akt V P 332/03 Sąd Rejonowy w Rybniku zasądził od (...) S.A. Kopalni (...) w R. na rzecz B. W. bieżącą rentę wyrównawczą, miesięcznie w kwocie po 770,50 zł netto, z góry, do dnia 10-go każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności, począwszy od 1 kwietnia 2003 roku (pkt 2).

Renta została wyliczona jako różnica pomiędzy potencjalnymi dochodami zmarłego męża pozwanej jakie ten osiągałby gdyby nie choroba zawodowa, a jego rzeczywistymi dochodami – rentą z ZUS z tytułu niezdolności do pracy.

Następnie, 1 marca 2014 roku pozwana zawarła z (...) S.A. ugodę pozasądową zgodnie z którą wysokość renty wyrównawczej została podniesiona do kwoty 1018 zł brutto.

Postanowieniem z 11 czerwca 2019 roku, sygn. akt V Po 17/19 Sąd Rejonowy w Rybniku nadał wyrokowi (w zakresie pkt 2) wydanemu przez Sąd Rejonowy w Rybniku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 29 maja 2003 roku, sygn. akt V P 332/03, klauzulę wykonalności na rzecz wierzyciela B. W. przeciwko dłużnikowi Spółce (...) Spółki Akcyjnej w B. jako następcy prawnego (...) Spółki Akcyjnej Kopalni (...)” J.” w R..

Pozwana otrzymywała z ZUS świadczenia:

- w okresie od 10/2016 do 2/2017 w wysokości: 2 723,76 zł brutto,
- w okresie od 3/2017 do 2/2018 w wysokości 2 735,74 zł brutto,
- w okresie od 3/2018 do 2/2019 w wysokości 2818,27 zł brutto,
- w okresie od 3/2019 do 10/2019 w wysokości 2897,84 zł brutto.

Nadto w maju 2019 roku pozwana pobrała z ZUS 13-stą emeryturę w wysokości 1 100 zł brutto.

Zgodnie z treścią § 21 Regulaminu postępowania w sprawach przyznawania i wyliczania rent wyrównawczych (z 1 stycznia 2012 roku obowiązującym w (...) S.A.) renta wyrównawcza przysługuje wdowom po zmarłych pracownikach na skutek wypadku przy pracy. Wyliczenia wysokości renty wyrównawczej dokonuje się stosując zasadę proporcjonalności udziału w dochodach rodziny z hipotetycznego dochodu zmarłego pracownika (ust. 2 § 21).

Obecnie w Spółce (...) S.A. zasady przyznawania rent wyrównawczych dla wdów i sierot reguluje Instrukcja określająca zasady postępowania w sprawach przyznawania i wyliczania rent wyrównawczych, która w § 11 przewiduje, że renta wyrównawcza dla osób uprawnionych wyliczana jest zgodnie z zasadą proporcjonalności udziału w dochodach rodziny zmarłego rentobiorcy.

Przy obliczeniu renty wyrównawczej wykorzystano dane dotyczące pracowników porównawczych: S. D., T. M., J. R. (1).

Dowód: akta V P 332/03: wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 29.05.2003r.,

akta: V Po 17/19: postanowienie Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 11.06.2019r.,

akta rentowe powódki,

ugoda pozasądowa z 23.06.2015r. k.8-8v., pismo KW z 15.09.2016r. k.9, pismo KW z 5.01.2017r. k.10, pismo KW z 15.05.2017r. k.11, wezwanie pozwanej z 9.07.2019r. do realizacji tytułu wykonawczego k.12, wyliczenia renty wyrównawczej dokonane przez służby płacone poprzednika prawnego powódki k.14-17, dokumenty związane z planem podziału (...) S.A. k.18-21, odpis KRS powódki k.22-26, wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach OZ w Rybniku z dnia 4.12.2014r. sygn. akt IX Pa 75/14 k.27-29v., karty komornicze z akt Kmp 45/19 k.35, pismo ZUS z 14.10.2019r. k.63, Regulamin Postępowania w Sprawach Przyznawania i Wyliczania Rent Wyrównawczych z 1.01.2012r.obowiązujący w (...) S.A. k.80-90, przesłuchanie pozwanej k.103v., wyliczenia pozwanej k.151-151v., i k. 153-154, tabela waloryzacyjna potencjalnej emerytury k.152, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu pracowników porównawczych k.156-162v. wykaz dniówek półtora krotnych pracowników porównawczych k.163-164, pismo Zespołu ds. Rent Wyrównawczych powodowej spółki wraz z wyliczeniami potencjalnej emerytury i potencjalnej renty wraz z dokumentami k.174-184v., kserokopia akt osobowych J. W. (2) k.203-211, świadectwo pracy J. W. (2) k. 213-213v., wykaz dniówek przepracowanych w wymiarze półtorakrotnym przez J. W. (2) k.214, kserokopia akt osobowych J. R. (2) k.215-232, kserokopia akt osobowych T. M. k.233-214, kserokopia akt osobowych S. D. k.245-260

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie zgromadzonych i powołanych wyżej dowodów z dokumentów, których prawdziwości strony nie kwestionowały, a także w oparciu o dowód z przesłuchania pozwanej, które łącznie tworzyły spójny i logiczny obraz sprawy. Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i pkt 5 kpc Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu rent i emerytur, albowiem wysokość wyliczenia potencjalnej emerytury męża pozwanej nie była sporna – pozwana kwestionowała zasadę proporcjonalności udziału w dochodach rodziny z hipotetycznego dochodu zmarłego pracownika.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd wskazuje, że powódka posiada legitymacja czynna jako, że jest następcą prawnym (...) S.A.

Zgodnie z treścią art. 907 § 2 k.c. jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie.

Podkreślić należy, iż pozwaną nie jest osobą poszkodowaną, również żadne przepisy ustawowe nie przewidują tego aby najbliżsi zmarłego pracownika wprost przejmowali po takim pracowniku rentę wyrównawczą. Przyznanie w 2003 r. pozwanej takiego świadczenia nastąpiło z inicjatywy strony powodowej i stanowiło jej dobrą wolę. Zauważyć również należy, iż pozwana nie jest wdową po zmarłym pracowniku na skutek wypadku przy pracy, albowiem jej mąż zmarł na raka płuc tj. na schorzenie nie będące konsekwencją ani wypadku przy pracy ani choroby zawodowej. W ocenie Sądu można rozważać czy pozwanej w ogóle przysługuje prawo do renty wyrównawczej po zmarłym mężu. Bezspornie pozwanej błędnie od początku wyliczono wysokość przedmiotowej renty wyrównawczej. Dokonano bowiem tylko

prostego przeliczenia (jak dla poszkodowanego) różnicy pomiędzy dochodami jaki osiągnąłby jej mąż a jej dochodami. Tymczasem jej prawo ma charakter pochodny i podlega ograniczeniom. W ocenie Sądu rację ma strona powodowa, iż renta pozwanej powinna być ustalona jako różnica pomiędzy potencjalnymi dochodami zmarłego męża pozwanej, a dochodem rzeczywiście otrzymywanym przez powódkę (renta rodzinna z ZUS- zresztą otrzymywanej również w związku ze śmiercią jej męża) przy uwzględnieniu zasady proporcjonalności udziału w dochodach zmarłego męża pozwanej. Gdyby nie śmierć męża pozwanej, to otrzymywane przez niego świadczenie byłoby dochodem dla dwóch osób – pozwanej i jej męża. Małżonkowie mają równe prawa i obowiązki w małżeństwie (art. 23 k.r.o.) a zatem dochód jaki przypadał pozwanej przed śmiercią jej męża wynosił 50 %. Zatem, przy ustalaniu wysokości renty wyrównawczej dla pozwanej należało uwzględnić jedynie 50% potencjalnej emerytury jej zmarłego męża. Przy tak obliczonej rencie wyrównawczej za przedmiotowy okres nie występuje szkoda po stronie pozwanej, a zatem renta wyrównawcza jest nienależna.

Mając na uwadze powyższe Sąd w pkt w 1 wyroku uchylił z dniem 1 października obowiązek wypłaty przez powódkę Spółkę (...) SA w B. na rzecz pozwanej B. W. renty wyrównawczej, tj. w kwotach po 1 018 zł brutto zasądzonej w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 29 maja 200 roku w sprawie sygn. akt V P 332/03 oraz podwyższonej w § 4 ugody pozasądowej z dnia 23 czerwca 2015 roku.

W pkt 2 wyroku, Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c i § 9 ust. 1 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. w brzmieniu obowiązującym w dacie wszczęcia postępowania, zasądzając od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 4 193 zł, w tym 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana był reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, któremu należało przyznać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rybniku wynagrodzenie (podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług) w wysokości 1 476 zł zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu w brzmieniu obowiązującym w dacie wszczęcia postępowania, o czym orzeczono w pkt 3 sentencji.